

Russland. Russerne melder om en mindre tilbaketrekning i et avsnitt i Tsjugujev-området på Donetsfronten. I alle andre avsnitt holder russerne stillingene. Langs nordre Donets har russerne slått tilbake tyske tanks og infanteri. Et sted ble 14 tyske tanks ødelagt og ved luftangrep er 10 tyske tanks ødelagt. Ved Donets' midtløp fortsetter kampene. Times' Moskva-korrespondent skriver at tyskerne fremstøt i Tsjugujev-området har mistet sin hastighet på grunn av at russerne nå har satt inn større styrker. En annen avis-korrespondent skriver at tyskerne nå setter inn i kampene de siste styrker de hadde spart til en vår- og sommeroffensiv i Svdussland. Dette skjer for å redde de tyske styrker som sto i fare for å bli omringet i Donetsbassenget. Dessuten er en del av de troppene som deltar i kampene nå anti-invasjonstropper som er trukket tilbake fra vest. I området ved Smolensk har russerne hatt ny fremgang. De har okkupert en rekke bebodde steder til, deriblant jernbaneknutepunktet Babynio. De har også vunnet en del terrang syd for Ilmensjøen. - Alexey Tokstov, som er en nevø av Leo Tolstov, har fått Stalin-prisen for fremragende litterære prestasjoner i 1942, spesielt hans triologi om Peter I.

Tunis. S I S T E : Den 8de britiske arme har satt seg i bevegelse mot Marethlinjen. I Tunis har de allierte styrker hatt ny fremgang i Gafsaområdet. De allierte fortsatte i går å øve sitt trykk mot fienden i området øst for Gafsa og el Guetar, og de tyske og italienske tropper har fortsatt tilbaketrekningen mot Meknassy. Denne lille by ligger på jernbanen fra Gafsa til Soussou, halvveis mellom de to steder. En del fanger er tatt. De allierte styrker har befattet de stillinger de har tatt i Gafsa og el Guetar-området. Allierte fly har fortsatt luftvirksomheten over Marethlinje og andre frontavsnitt. 11 fiendtlige fly ble ødelagt, mens 5 britiske fly savnes etter alle operasjoner. - Torpedofly med baser på Malta har angrepet to fiendtlige konvoyer i Middelhavet. 10 fiendtlige skip og en destroyer ble truffet. Jagerfly fra Malta har ødelagt eller skadet 15 lokomotiver til i Syditalia eller på Sicilia.

Vesteuropa. Britiske bombefly har igår og i natt foretatt uavbrutte bombeangrep mot jernbanemål i Nordvesttyskland, Belgia og Frankrike. Igår ble jernbanemål ved Louvain i Belgia angrepet og ett enkelt bombefly angrep Leer i Nordvesttyskland. Inatt ble en jernbaneovergang ved Morlaix i Bretagne angrepet. Ingen fly savnes fra disse operasjoner. Statsminister Churchill holdt i kveld kl. 21 en kringkastingstale for første gang etter sin sykdom. Talen var rettet vesentlig til det britiske folk, men ga samtidig hele verden et bilde av det arbeid og de krefter som allerede nå er i sving for å sikre menneskeheten en verden som vil rettferdiggjøre de offer den har måttet bringe. Vi gjengir her noen av hovedpunktene i hans tale.

Ingen av de ledende statsmenn idag, sa han, kan binde seg eller sitt land med løfter som det sannsynligvis ikke vil falle i hans lodd å gjennomføre. Når krigen en gang er slutt må nye menn velges og disse må kunne stå fritt og uhemmet av løfter - og enhver diskusjon om grenser etter krigen er åpenbart absurd. Vår første og eneste plikt idag er å konsentrere alle våre krefter på først å knuse Hitler og så fortsette vår kamp mot den store forbryteren i østen: Japan. Den første av disse oppgaver er snart lykkelig gjennomført, og vi kan tenke på en ordning i den del av verden som er befridd.

Statsministeren fremkastet så tanker for dannelsen av et europeisk forbund av frie nasjoner hvis første oppgave vil bli en total nedrusting av aksomaktene for dermed en gang for alle å fjerne faren for en ny krig. Nasjonenes Forbund kan brukes som grunnlag, men det vil uten tvil være nødvendig å støtte det nye forbund med væpnede styrker, hvor alle deltakende nasjoner vil bli representert. De små nasjoner vil danne grupper og vil således gjøre sin innflytelse gjeldende ved siden av de tre stormakter Storbritannia, USA og Russland. - Det nye forbunds første oppgave vil bli å knuse Japan, befri Kina, fjerne truselen mot Australia og befri de deler av våre og våre alliertes besiddelser som Japan har røvet. Siden vil det kunne dannes et nasjonenes forbund også i Asia, parallelt med forbundet i Europa.

Krigen fortsetter, kampen mot ubåtene raser videre, men det har allerede vært ført mange betydningsfullesamtaler om disse spørsmål og man er enig i at målet må og skal være, ikke et enkelt lands individuelle ønsker, men det felles beste for alle verdens nasjoner. Historiske rettigheter, århundregamle tradisjoner og hvert folks egenart vil spille den avgjørende rolle, og man vil forsøke å undgå de feil som ble gjort for 25 år siden. - Statsminister Churchill talte så om indrepolitisk og økonomisk spørsmål i Storbritannia. Han nevnte tanken om en slags 4 årsplan for gjennomføringen av betydningsfulle reformer i landet. Utbygging av de sosiale trykkesystemer, reformer i skolevesenet, forbedring i enhver form for industriell virksomhet som vil bli nødvendig for å skaffe verden de varer som det vil bli så stort behov for etter krigen, de enorme oppgaver i gjenoppbyggingen av de krigsskadede distrikter i alle land, og de planer som allerede er lagt for å fjerne faren for arbeidsløshet. - Statsministeren sluttet med å si at han nettopp hadde mottatt telegram fra general Montgomery om den 8. arme hadde satt seg i bevegelse og at generalen var tilfreds med den framgang som var gjort.

NORGES FREMTIDIGE ØKONOMISKE LIV

Den norske regjeringens største fredsoppgave er å dra opp retningslinjene for det okkuperte Norges forsyninger med matvarer og beklædningsartikler og det industriell, fisket og jordbruket trenger av råvarer og hjelpemidler. Den norske forsynings- og sjøfartsminister Arne Sunde ga ved årsskiftet 1941-42 en redegjørelse for den norske regjeringens planer på dette område. Disse planer går stor sett ut på allerede under krigen å kjøpe opp varer, som kan fraktes til Norge så snart det er inntrådt våpenstillstand. Så lenge Norge er besatt skal disse varer lagres i utskipningshavnene. I følge de opplysninger som er framkommet vil lagringskjøpene bli så omfattende at forsyningen er fullstendig sikret i samme øyeblikk som okkupasjonen opphører. Man har nemlig planlagt for øyeblikkelig levering å lagre tilstrekkelig meget levnetsmidler til å dekke behovet i to måneder. Videre planlegger regjeringen å dekke råvarebehovet i levnetsmiddel- og beklædningsindustri for fire måneder. Det samme gjelder kraftfor, kull, smøre- og brenselstoffer. For øvrig skal man kjøpe inn råvarer for industrien - i den utstrækning det er mulig - for 3-6 måneders normaldrift, alt etter de spesielle forhold som gjør seg gjeldende innen de forskjellige industrigrene. - Innkjøp av dette omfang kommer selvfølgelig til å gjøre krav på store mengder valuta, men de resurser som Norge disponerer ute, er så store at det blir atskillig igjen også til andre fredsbehov.

Selvfølgelig er Norges økonomiske skjebne helt avhengig av landets politiske skjebne. Gjenoppbyggingen og gjenreisningen av nasjonalformuen er derfor avhengig av at landet etter blir fritt. I og med en fremtidig fredsslutning er dog ikke problemene løst og okkupasjonens virkninger eliminert. De økonomiske forhold i Norge i tiden etter fredsslutningen blir avhengig av fredsvilkårene og står i nær sammenheng med skadeserstatningsproblemet. - Allerede under krigen er det dog mulig å skissere de viktigste fredsproblemer, selv om man ikke inngående kan diskutere deres definitive løsning.

For det første kommer regjeringens lagringskjøp til å løse forsyningsproblemer den første tiden. Ettersom den norske eksport etter kan komme i gang og sjøfartsinntektene anvendes til import, kommer også dette problemet til å bli løst på lengere sikt. Det tar selvfølgelig en viss tid før lagrene på nytt blir fylt og produksjonen stiger til det tidligere nivå, men den fare for hungersnød, som nå svever over Norge er borte i og med freden. En viss rasjonalisering er tenkelig, nærmest for å hindre en gjentagelse av de smertelige erfaringene fra førrige krig, da den store importen i 1919 og 1920 ødela den norske valuta for flere år fremover og øket gjelden til utlandet med 2 milliarder kroner. Importkontroll kan derfor bli nødvendig i den første tid etter fredsslutningen.

En av de største fredsoppgavene blir også å løse de penge- og valutaproblemer som er oppstått gjennom okkupasjonsmaktens "lån" i Norges Bank. Først og fremst er en sanering av pengevesenet nødvendig. Kjøpekraften må nøytraliseres i den utstrækning det er nødvendig for å forebygge en latent inflasjonsfare, og privatbankenes beholdning av skattekammerveksler må avvikles. For den valutapolitikk som skal føres kommer gull og valutareservene til å bli en avgjørende faktor. De setter landet i stand til å føre den valutapolitikk som blir funnet å være mest formålstjenlig m.h.t. nasjonale og internasjonale forhold, enten man foretrekker å vende tilbake til fri valutahandel eller beholder clearing og valutakontrollen den første tiden etter freden.

Den største oppgave for den økonomiske politikk etter krigen blir å heve nasjonalformuen til det nivå den hadde før krigen, å gjenoppbygge de krigsherjede områder, gjennomføre de nødvendige investeringer i industrien for å erstatte utslitte og ødelagte maskiner, å heve kreaturbestanden til dens tidligere nivå; kort sagt å gjenopprette landets produksjonsmuligheter gjennom dannelse av realkapital. - I en viss utstrækning oppveies kapitalforsterkingen i det okkuperte Norge ved den kapitaldannelse som finner sted utenfor landets grenser takket være handelsflåten inntekter. Men nedgangen er så stor at den ikke på noen måte helt kan oppveies av handelsflåten inntakter. Det blir derfor nødvendig i de første fredsår å oppstille en økning av nasjonalinntekten og kapitaldannelsen som det store mål. Bare på denne måte kan levestandarden påny heves til sitt tidligere nivå. - Overgangen fra okkupasjonsøkonomi til fredøkonomi kommer til å stille store krav, ikke bare til næringslivet men også på statsstyret. Selvfølgelig må alle de forordninger oppheves som er utfordret av okkupasjonsmakten. Ikke desto mindre gjenstår spørsmålet etter hvilke prinsipielle normer det norske næringsliv skal ledes. I likhet med andre land kommer Norge etter krigen til å bli stilt overfor valget mellom en statsdirigert eller en mere liberal husholdning. - Dette er imidlertid et underordnet problem i sammenligning med gjenoppbyggingen av det som ble ødelagt ved okkupasjonen. De mest effektive metoder til å stimulere fremgangen må velges uten hensyn til økonomiske forhold. Men det er tydelig at næringslivets former må bli langt friere enn under krigen.

Det viktige er imidlertid at resultatene av norsk produksjon, norsk arbeid og norsk initiativ kommer den norske befolkningen til gode. Forutsetningen for dette er imidlertid at Norge blir fritt og selvstendig. Først da kommer fremgangen etter til å gjøre seg gjeldende innen den norske folkehusholdning og levestandarden påny heves til det nivå som motiveres av landets naturtilganger, sjøfarten, hvalfangsten og hele Norges stilling til verdenshusholdningen.

Otto Chr. Malterud.